

ЗАКОН РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

О внесении изменений в отдельные законодательные акты Республики Татарстан

Принят
Государственным Советом
Республики Татарстан
29 октября 2025 года

Статья 1

Внести в Закон Республики Татарстан от 9 августа 2003 года № 33-ЗРТ «О референдуме Республики Татарстан» (Ведомости Государственного Совета Татарстана, 2003, № 8; 2005, № 3 (I часть); 2008, № 6; 2010, № 10 (II часть); 2011, № 8 (I часть), № 12 (I часть); 2013, № 10; 2014, № 5; 2015, № 5; 2016, № 6 (I часть); Собрание законодательства Республики Татарстан, 2018, № 44 (часть I), № 83 (часть I); 2019, № 28 (часть I); 2020, № 4 (часть I); 2021, № 29 (часть I), № 93 (часть I); 2022, № 77 (часть I); 2023, № 11 (часть I), № 27 (часть I), № 73 (часть I); 2024, № 18 (часть I), № 44 (часть I), № 79 (часть I) следующие изменения:

1) статью 16 дополнить пунктом 16 следующего содержания:

«16. В соответствии с Федеральным законом сведения, содержащиеся в едином федеральном информационном регистре, содержащем сведения о населении Российской Федерации, в соответствии с Федеральным законом от 8 июня 2020 года № 168-ФЗ «О едином федеральном информационном регистре, содержащем сведения о населении Российской Федерации» предоставляются комиссиям для использования в целях осуществления ими полномочий, предусмотренных законодательством Российской Федерации о выборах и референдумах.»;

2) в пункте 1 статьи 17:

а) дополнить подпунктом «а¹» следующего содержания:

«а¹) обеспечивает реализацию мероприятий, связанных с подготовкой и проведением референдума, внедрением, эксплуатацией и развитием средств автоматизации, обучением организаторов референдума, изданием необходимой печатной продукции;»;

б) дополнить подпунктом «з¹» следующего содержания:

«з¹) осуществляет расходование выделенных из федерального бюджета средств на обеспечение полномочий специальных участковых комиссий, указанных в пункте 3 статьи 17 настоящего Закона;»;

3) статью 18 дополнить подпунктом «а¹» следующего содержания:

«а¹) обеспечивает на соответствующей территории реализацию мероприятий, связанных с подготовкой и проведением референдума, внедрением, эксплуатацией и развитием средств автоматизации, обучением организаторов референдума;»;

4) дополнить статьей 23¹ следующего содержания:

«Статья 23¹. Порядок рассмотрения комиссиями обращений

1. Обращения, в том числе жалобы, граждан, их объединений, иных организаций и их должностных лиц рассматриваются комиссиями в соответствии с установленной законом компетенцией в порядке, установленном Федеральным законом.

2. В соответствии с Федеральным законом обращение в комиссию может быть подано в письменной форме, а в Центральную избирательную комиссию Российской Федерации и Центральную избирательную комиссию Республики Татарстан также в форме электронного документа с использованием официальных сайтов комиссий в информационно-телекоммуникационной сети «Интернет» после прохождения заявителем идентификации и аутентификации посредством федеральной государственной информационной системы «Единая система идентификации и аутентификации в инфраструктуре, обеспечивающей информационно-технологическое взаимодействие информационных систем, используемых для предоставления государственных и муниципальных услуг в электронной форме» или иных информационных систем государственных органов или органов местного самоуправления, обеспечивающих идентификацию и (или) аутентификацию заявителей. Иные комиссии, в которые может быть направлено обращение в форме электронного документа, а также способы направления обращений в форме электронного документа в комиссии и порядок их обработки комиссиями определяются Центральной избирательной комиссией Российской Федерации.

3. В обращении должны быть указаны фамилия, имя, отчество (при наличии) заявителя (для заявителей, не являющихся физическими лицами, – наименование). В обращении в письменной форме должен быть указан почтовый адрес, по которому должен быть направлен ответ на обращение, должны содержаться личная подпись заявителя или лица, уполномоченного действовать от его имени, и дата подписания обращения. В обращении в форме электронного документа должен быть указан адрес электронной почты, по которому должен быть направлен ответ на обращение.

4. Обращение, связанное с кампанией референдума, поступившее в комиссию до установления этой комиссией итогов голосования, определения результатов референдума и содержащее вопросы, решение которых не входит в компетенцию этой комиссии, в течение пяти дней после дня поступления направляется в комиссию, иной орган или должностному лицу, в компетенцию которых входит его

рассмотрение, а обращение, поступившее в иной период либо не связанное с кампанией референдума, – в течение семи дней после дня поступления. О направлении обращения в комиссию, иной орган или должностному лицу одновременно уведомляется заявитель.

5. Обращение, не связанное с реализацией и защитой права на участие в референдуме граждан, поступившее в комиссию в период кампании референдума, а также обращение, поступившее вне периода кампании референдума или после установления этой комиссией итогов голосования, определения результатов референдума, рассматривается в течение 30 дней после дня поступления. В исключительных случаях уполномоченное должностное лицо комиссии вправе продлить срок рассмотрения обращения не более чем на 30 дней, уведомив о продлении срока его рассмотрения заявителя.

6. Если в обращении не указаны фамилия заявителя (для заявителя, не являющегося физическим лицом, – наименование) или адрес, по которому должен быть направлен ответ на обращение, ответ на такое обращение не дается. Если текст обращения не поддается прочтению или не позволяет определить суть обращения, ответ на такое обращение не дается, о чем в течение семи дней после дня поступления обращения уведомляется заявитель в случае, если в обращении поддаются прочтению фамилия заявителя (для заявителя, не являющегося физическим лицом, – наименование) и адрес, по которому должен быть направлен ответ на обращение.

7. Не допускается злоупотребление правом на обращение в комиссии путем направления обращения, содержащего нецензурные либо оскорбительные выражения, угрозы жизни, здоровью, имуществу должностного лица или иных лиц. В случае поступления такого обращения комиссия вправе оставить такое обращение без ответа, уведомив об этом заявителя. В случае, если в обращении содержится вопрос, на который заявителю неоднократно давались письменные ответы по существу в связи с ранее направляемыми обращениями, и при этом в обращении не приводятся новые доводы или обстоятельства, переписка с заявителем по данному вопросу может быть прекращена с уведомлением об этом заявителя.

8. Комиссии, являющиеся государственными органами, проводят личный прием граждан, представителей их объединений и иных организаций. На устное обращение дается устный ответ непосредственно в ходе личного приема. В ходе личного приема также может быть подано обращение в письменной форме. Если изложенные в устном обращении обстоятельства требуют проверки, на такое обращение дается письменный ответ в сроки, установленные Федеральным законом для рассмотрения соответствующего обращения.

9. Действие положений настоящей статьи не распространяется на обращения в комиссию, для которых Федеральным законом установлен иной порядок рассмотрения.»;

5) в статье 43:

а) дополнить пунктом 1¹⁻¹ следующего содержания:

«1¹⁻¹. В соответствии с Федеральным законом расходы, связанные с обеспечением полномочий специальных участковых комиссий, указанных в

пункте 3 статьи 17 настоящего Закона, производятся Центральной избирательной комиссией Российской Федерации за счет средств федерального бюджета.»;

б) пункт 6 изложить в следующей редакции:

«6. Порядок открытия и ведения счетов, учета, отчетности и перечисления денежных средств, выделенных из бюджета Республики Татарстан Центральной избирательной комиссии Республики Татарстан, другим комиссиям на подготовку и проведение референдума, эксплуатацию и развитие средств автоматизации, обучение организаторов референдума, обеспечение деятельности комиссий, устанавливается Центральной избирательной комиссией Республики Татарстан по согласованию с территориальным учреждением Центрального банка Российской Федерации в Республике Татарстан. Денежные средства перечисляются на счета, открываемые комиссиям (за исключением территориальных комиссий) в учреждениях Центрального банка Российской Федерации, осуществляющих расчетно-кассовое обслуживание, а в случае их отсутствия на территории, на которую распространяются полномочия комиссии, – в филиалах публичного акционерного общества «Сбербанк России». Денежные средства территориальным комиссиям перечисляются на счета, открываемые указанным комиссиям в филиалах публичного акционерного общества «Сбербанк России», в договоре банковского счета с которым предусматривается условие о согласии указанных комиссий на предоставление публичным акционерным обществом «Сбербанк России» сведений об операциях по счету Центральной избирательной комиссии Республики Татарстан в целях осуществления контроля за использованием таких денежных средств.»;

в) дополнить пунктом 6¹ следующего содержания:

«6¹. В соответствии с Федеральным законом филиалы публичного акционерного общества «Сбербанк России» представляют в Центральную избирательную комиссию Республики Татарстан сведения об операциях по счетам, открытым нижестоящим избирательным комиссиям, в соответствии с соглашениями между указанными кредитными организациями и Центральной избирательной комиссией Российской Федерации или Центральной избирательной комиссией Республики Татарстан.»;

б) в статье 44:

а) дополнить пунктом 5² следующего содержания:

«5². Добровольное пожертвование гражданина в фонд референдума вносится в отделение связи, кредитную организацию лично гражданином из собственных средств по предъявлении паспорта или документа, заменяющего паспорт гражданина. При внесении пожертвования гражданин указывает в платежном документе следующие сведения о себе: фамилию, имя, отчество, дату рождения, адрес места жительства, серию и номер паспорта или документа, заменяющего паспорт гражданина, информацию о гражданстве.»;

б) пункт 9 дополнить предложением следующего содержания: «Специальный счет фонда референдума может быть открыт без личного присутствия (дистанционно).»;

в) пункт 10 изложить в следующей редакции:

«10. Порядок открытия, ведения и закрытия указанного в пункте 9 настоящей статьи счета устанавливается Центральной избирательной комиссией Республики Татарстан по согласованию с территориальным учреждением Центрального банка Российской Федерации в Республике Татарстан. Указанным порядком устанавливаются особенности открытия, ведения и закрытия специального счета фонда референдума без личного присутствия (дистанционно). Порядок и формы учета и отчетности о поступлении средств фонда референдума и расходовании этих средств, в том числе по каждой операции, устанавливаются Центральной избирательной комиссией Республики Татарстан.»;

7) в пункте 10 статьи 45 второе предложение исключить;

8) в статье 50:

а) пункт 9 дополнить предложением следующего содержания: «В случае, если участник референдума повторно обращается с просьбой выдать новый бюллетень взамен испорченного, решение о выдаче такого бюллетеня принимается участковой комиссией.»;

б) пункт 14 изложить в следующей редакции:

«14. При проведении референдума может проводиться электронное голосование. При проведении электронного голосования должна быть обеспечена возможность голосования с использованием бюллетеней, изготовленных на бумажном носителе. В соответствии с Федеральным законом решение о проведении электронного голосования на территории Республики Татарстан принимается Центральной избирательной комиссией Российской Федерации или по ее поручению Центральной избирательной комиссией Республики Татарстан. Порядок электронного голосования, подсчета голосов участников референдума, установления итогов голосования и определения результатов референдума с учетом итогов электронного голосования устанавливается Центральной избирательной комиссией Российской Федерации или по ее поручению Центральной избирательной комиссией Республики Татарстан.»;

9) в статье 50²:

а) дополнить пунктом 10¹ следующего содержания:

«10¹. В случае, если на территории Республики Татарстан одновременно проводятся дистанционное электронное голосование и электронное голосование, порядком дистанционного электронного голосования может быть предусмотрено, что итоги электронного голосования учитываются в итогах дистанционного электронного голосования.»;

б) в пункте 13 четвертое предложение исключить;

10) пункт 33 статьи 53 изложить в следующей редакции:

«33. В соответствии с Федеральным законом порядок использования технических средств подсчета голосов, комплексов для электронного голосования, технической системы передачи информации о референдуме, порядок и сроки передачи, обработки и использования указанной информации, в том числе

переданных по техническим каналам связи данных, содержащихся в протоколах об итогах голосования, устанавливаются федеральным законом, а в части, не урегулированной федеральным законом, – Центральной избирательной комиссией Российской Федерации или по ее поручению Центральной избирательной комиссией Республики Татарстан.».

Статья 2

Внести в Закон Республики Татарстан от 24 марта 2004 года № 23-ЗРТ «О местном референдуме» (Ведомости Государственного Совета Татарстана, 2004, № 3 (II часть); 2005, № 3 (I часть); 2008, № 5 (II часть); 2010, № 10 (II часть); 2011, № 8 (I часть), № 12 (I часть); 2013, № 10; 2014, № 5; 2015, № 5; 2016, № 6 (I часть); Собрание законодательства Республики Татарстан, 2018, № 44 (часть I), № 83 (часть I); 2019, № 28 (часть I); 2020, № 4 (часть I); 2021, № 29 (часть I), № 93 (часть I); 2022, № 77 (часть I); 2023, № 11 (часть I), № 27 (часть I), № 73 (часть I); 2024, № 18 (часть I), № 44 (часть I), № 79 (часть I) следующие изменения:

1) в статье 19:

а) дополнить пунктом 15¹ следующего содержания:

«15¹. В соответствии с Федеральным законом «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации» сведения, содержащиеся в едином федеральном информационном регистре, содержащем сведения о населении Российской Федерации, в соответствии с Федеральным законом от 8 июня 2020 года № 168-ФЗ «О едином федеральном информационном регистре, содержащем сведения о населении Российской Федерации» предоставляются комиссиям для использования в целях осуществления ими полномочий, предусмотренных законодательством Российской Федерации о выборах и референдумах.»;

б) пункт 18 признать утратившим силу;

2) дополнить статьей 25¹ следующего содержания:

«Статья 25¹. Порядок рассмотрения комиссиями обращений

1. Обращения, в том числе жалобы, граждан, их объединений, иных организаций и их должностных лиц рассматриваются комиссиями в соответствии с установленной законом компетенцией в порядке, установленном Федеральным законом «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации».

2. В соответствии с Федеральным законом «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации» обращение в комиссию может быть подано в письменной форме, а в Центральную избирательную комиссию Российской Федерации и Центральную избирательную комиссию Республики Татарстан также в форме электронного документа с использованием официальных сайтов комиссий в информационно-телекоммуникационной сети «Интернет» после прохождения заявителем

идентификации и аутентификации посредством федеральной государственной информационной системы «Единая система идентификации и аутентификации в инфраструктуре, обеспечивающей информационно-технологическое взаимодействие информационных систем, используемых для предоставления государственных и муниципальных услуг в электронной форме» или иных информационных систем государственных органов или органов местного самоуправления, обеспечивающих идентификацию и (или) аутентификацию заявителей. Иные комиссии, в которые может быть направлено обращение в форме электронного документа, а также способы направления обращений в форме электронного документа в комиссии и порядок их обработки комиссиями определяются Центральной избирательной комиссией Российской Федерации.

3. В обращении должны быть указаны фамилия, имя, отчество (при наличии) заявителя (для заявителей, не являющихся физическими лицами, – наименование). В обращении в письменной форме должен быть указан почтовый адрес, по которому должен быть направлен ответ на обращение, должны содержаться личная подпись заявителя или лица, уполномоченного действовать от его имени, и дата подписания обращения. В обращении в форме электронного документа должен быть указан адрес электронной почты, по которому должен быть направлен ответ на обращение.

4. Обращение, связанное с кампанией референдума, поступившее в комиссию до установления этой комиссией итогов голосования, определения результатов референдума и содержащее вопросы, решение которых не входит в компетенцию этой комиссии, в течение пяти дней после дня поступления направляется в комиссию, иной орган или должностному лицу, в компетенцию которых входит его рассмотрение, а обращение, поступившее в иной период либо не связанное с кампанией референдума, – в течение семи дней после дня поступления. О направлении обращения в комиссию, иной орган или должностному лицу одновременно уведомляется заявитель.

5. Обращение, не связанное с реализацией и защитой права на участие в референдуме граждан Российской Федерации, поступившее в комиссию в период кампании референдума, а также обращение, поступившее вне периода кампании референдума или после установления этой комиссией итогов голосования, определения результатов референдума, рассматривается в течение 30 дней после дня поступления. В исключительных случаях уполномоченное должностное лицо комиссии вправе продлить срок рассмотрения обращения не более чем на 30 дней, уведомив о продлении срока его рассмотрения заявителя.

6. Если в обращении не указаны фамилия заявителя (для заявителя, не являющегося физическим лицом, – наименование) или адрес, по которому должен быть направлен ответ на обращение, ответ на такое обращение не дается. Если текст обращения не поддается прочтению или не позволяет определить суть обращения, ответ на такое обращение не дается, о чем в течение семи дней после дня поступления обращения уведомляется заявитель в случае, если в обращении поддаются прочтению фамилия заявителя (для заявителя, не являющегося физическим лицом, – наименование) и адрес, по которому должен быть направлен ответ на обращение.

7. Не допускается злоупотребление правом на обращение в комиссии путем направления обращения, содержащего нецензурные либо оскорбительные выражения, угрозы жизни, здоровью, имуществу должностного лица или иных лиц. В случае поступления такого обращения комиссия вправе оставить такое обращение без ответа, уведомив об этом заявителя. В случае, если в обращении содержится вопрос, на который заявителю неоднократно давались письменные ответы по существу в связи с ранее направляемыми обращениями, и при этом в обращении не приводятся новые доводы или обстоятельства, переписка с заявителем по данному вопросу может быть прекращена с уведомлением об этом заявителя.

8. Комиссии, являющиеся государственными органами, проводят личный прием граждан, представителей их объединений и иных организаций. На устное обращение дается устный ответ непосредственно в ходе личного приема. В ходе личного приема также может быть подано обращение в письменной форме. Если изложенные в устном обращении обстоятельства требуют проверки, на такое обращение дается письменный ответ в сроки, установленные Федеральным законом «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации» для рассмотрения соответствующего обращения.

9. Действие положений настоящей статьи не распространяется на обращения в комиссию, для которых Федеральным законом «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации» установлен иной порядок рассмотрения.»;

3) пункт 6 статьи 45 изложить в следующей редакции:

«6. Порядок открытия и ведения счетов, учета, отчетности и перечисления денежных средств, выделенных из местного бюджета комиссиям на подготовку и проведение референдума, эксплуатацию и развитие средств автоматизации, обучение организаторов референдума, обеспечение деятельности комиссий, устанавливается Центральной избирательной комиссией Республики Татарстан по согласованию с территориальным учреждением Центрального банка Российской Федерации в Республике Татарстан. Денежные средства территориальным комиссиям перечисляются на счета, открываемые указанным комиссиям в филиалах публичного акционерного общества «Сбербанк России».»;

4) в статье 46:

а) дополнить пунктом 5² следующего содержания:

«5². Добровольное пожертвование гражданина в фонд референдума вносится в отделение связи, кредитную организацию лично гражданином из собственных средств по предъявлении паспорта или документа, заменяющего паспорт гражданина. При внесении пожертвования гражданин указывает в платежном документе следующие сведения о себе: фамилию, имя, отчество, дату рождения, адрес места жительства, серию и номер паспорта или документа, заменяющего паспорт гражданина, информацию о гражданстве.»;

б) пункт 9 дополнить предложением следующего содержания: «Специальный счет фонда референдума может быть открыт без личного присутствия (дистанционно).»;

в) пункт 11 изложить в следующей редакции:

«11. Порядок открытия, ведения и закрытия указанного в пункте 9 настоящей статьи счета устанавливается Центральной избирательной комиссией Республики Татарстан по согласованию с территориальным учреждением Центрального банка Российской Федерации в Республике Татарстан. Указанным порядком устанавливаются особенности открытия, ведения и закрытия специального счета фонда референдума без личного присутствия (дистанционно). Порядок и формы учета и отчетности о поступлении средств фонда референдума и расходовании этих средств, в том числе по каждой операции, устанавливаются Центральной избирательной комиссией Республики Татарстан.»;

5) в пункте 10 статьи 47 второе предложение исключить;

6) в статье 52:

а) пункт 9 дополнить предложением следующего содержания: «В случае, если участник референдума повторно обращается с просьбой выдать новый бюллетень взамен испорченного, решение о выдаче такого бюллетеня принимается участковой комиссией.»;

б) пункт 14 изложить в следующей редакции:

«14. При проведении референдума может проводиться электронное голосование. При проведении электронного голосования должна быть обеспечена возможность голосования с использованием бюллетеней, изготовленных на бумажном носителе. В соответствии с Федеральным законом «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации» решение о проведении электронного голосования на территории Республики Татарстан принимается Центральной избирательной комиссией Российской Федерации или по ее поручению Центральной избирательной комиссией Республики Татарстан. Порядок электронного голосования, подсчета голосов участников референдума, установления итогов голосования и определения результатов референдума с учетом итогов электронного голосования устанавливается Центральной избирательной комиссией Российской Федерации или по ее поручению Центральной избирательной комиссией Республики Татарстан.»;

в) пункт 15 признать утратившим силу;

7) пункт 17 статьи 52¹ признать утратившим силу;

8) в статье 52²:

а) дополнить пунктом 10¹ следующего содержания:

«10¹. В случае, если на территории Республики Татарстан одновременно проводятся дистанционное электронное голосование и электронное голосование, порядком дистанционного электронного голосования может быть предусмотрено, что итоги электронного голосования учитываются в итогах дистанционного электронного голосования.»;

б) в пункте 13 четвертое предложение исключить;

9) пункт 19 статьи 53 признать утратившим силу;

10) статью 55 дополнить пунктом 30³ следующего содержания:

«30³. В соответствии с Федеральным законом «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации» порядок использования технических средств подсчета голосов, комплексов для электронного голосования, технической системы передачи информации о референдуме, порядок и сроки передачи, обработки и использования указанной информации, в том числе переданных по техническим каналам связи данных, содержащихся в протоколах об итогах голосования, устанавливаются федеральным законом, а в части, не урегулированной федеральным законом, – Центральной избирательной комиссией Российской Федерации или по ее поручению Центральной избирательной комиссией Республики Татарстан.».

Статья 3

Внести в Избирательный кодекс Республики Татарстан (Ведомости Государственного Совета Татарстана, 2007, № 5, № 12 (I часть); 2010, № 6 (I часть); 2011, № 8 (I часть), № 12 (I часть); 2012, № 6 (I часть); 2013, № 10; 2014, № 5; 2015, № 5; 2016, № 4, № 6 (I часть); Собрание законодательства Республики Татарстан, 2017, № 27 (часть I), № 52 (часть I), № 55 (часть I); 2018, № 44 (часть I), № 83 (часть I); 2019, № 2 (часть I), № 28 (часть I); 2020, № 4 (часть I); 2021, № 1 (часть I), № 29 (часть I), № 93 (часть I); 2022, № 77 (часть I); 2023, № 11 (часть I), № 27 (часть I), № 48 (часть I), № 73 (часть I), № 81 (часть I); 2024, № 18 (часть I), № 44 (часть I), № 79 (часть I); 2025, № 33 (часть I) следующие изменения:

1) статью 10 дополнить частью 18 следующего содержания:

«18. В соответствии с Федеральным законом «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации» сведения, содержащиеся в едином федеральном информационном регистре, содержащем сведения о населении Российской Федерации, в соответствии с Федеральным законом от 8 июня 2020 года № 168-ФЗ «О едином федеральном информационном регистре, содержащем сведения о населении Российской Федерации» предоставляются комиссиям для использования в целях осуществления ими полномочий, предусмотренных законодательством Российской Федерации о выборах и референдумах.»;

2) часть 3 статьи 15 дополнить абзацем следующего содержания:

«Решением Центральной избирательной комиссии Республики Татарстан, принятым по согласованию с Центральной избирательной комиссией Российской Федерации, полномочия территориальной комиссии могут быть прекращены досрочно в случае изменения административно-территориального устройства Республики Татарстан, повлекшего упразднение административно-территориальной

единицы, либо в случае преобразования соответствующего муниципального образования.»;

3) дополнить статьей 17¹ следующего содержания:

«Статья 17¹. Порядок рассмотрения комиссиями обращений

1. Обращения, в том числе жалобы, граждан, их объединений, иных организаций и их должностных лиц рассматриваются комиссиями в соответствии с установленной законом компетенцией в порядке, установленном Федеральным законом «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации».

2. В соответствии с Федеральным законом «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации» обращение в комиссию может быть подано в письменной форме, а в Центральную избирательную комиссию Российской Федерации и Центральную избирательную комиссию Республики Татарстан также в форме электронного документа с использованием официальных сайтов комиссий в информационно-телекоммуникационной сети «Интернет» после прохождения заявителем идентификации и аутентификации посредством федеральной государственной информационной системы «Единая система идентификации и аутентификации в инфраструктуре, обеспечивающей информационно-технологическое взаимодействие информационных систем, используемых для предоставления государственных и муниципальных услуг в электронной форме» или иных информационных систем государственных органов или органов местного самоуправления, обеспечивающих идентификацию и (или) аутентификацию заявителей. Иные комиссии, в которые может быть направлено обращение в форме электронного документа, а также способы направления обращений в форме электронного документа в комиссии и порядок их обработки комиссиями определяются Центральной избирательной комиссией Российской Федерации.

3. В обращении должны быть указаны фамилия, имя, отчество (при наличии) заявителя (для заявителей, не являющихся физическими лицами, – наименование). В обращении в письменной форме должен быть указан почтовый адрес, по которому должен быть направлен ответ на обращение, должны содержаться личная подпись заявителя или лица, уполномоченного действовать от его имени, и дата подписания обращения. В обращении в форме электронного документа должен быть указан адрес электронной почты, по которому должен быть направлен ответ на обращение.

4. Обращение, связанное с соответствующей избирательной кампанией, поступившее в комиссию до установления этой комиссией итогов голосования, определения результатов выборов и содержащее вопросы, решение которых не входит в компетенцию этой комиссии, в течение пяти дней после дня поступления направляется в комиссию, иной орган или должностному лицу, в компетенцию которых входит его рассмотрение, а обращение, поступившее в иной период либо не связанное с соответствующей избирательной кампанией, – в течение семи дней после дня поступления. О направлении обращения в комиссию, иной орган или должностному лицу одновременно уведомляется заявитель.

5. Обращение, не связанное с реализацией и защитой избирательных прав граждан Российской Федерации, поступившее в комиссию в период соответствующей избирательной кампании, а также обращение, поступившее вне периода избирательной кампании или после установления этой комиссией итогов голосования, определения результатов выборов, рассматривается в течение 30 дней после дня поступления. В исключительных случаях уполномоченное должностное лицо комиссии вправе продлить срок рассмотрения обращения не более чем на 30 дней, уведомив о продлении срока его рассмотрения заявителя.

6. Если в обращении не указаны фамилия заявителя (для заявителя, не являющегося физическим лицом, – наименование) или адрес, по которому должен быть направлен ответ на обращение, ответ на такое обращение не дается. Если текст обращения не поддается прочтению или не позволяет определить суть обращения, ответ на такое обращение не дается, о чем в течение семи дней после дня поступления обращения уведомляется заявитель в случае, если в обращении поддаются прочтению фамилия заявителя (для заявителя, не являющегося физическим лицом, – наименование) и адрес, по которому должен быть направлен ответ на обращение.

7. Не допускается злоупотребление правом на обращение в комиссию путем направления обращения, содержащего нецензурные либо оскорбительные выражения, угрозы жизни, здоровью, имуществу должностного лица или иных лиц. В случае поступления такого обращения комиссия вправе оставить такое обращение без ответа, уведомив об этом заявителя. В случае если в обращении содержится вопрос, на который заявителю неоднократно давались письменные ответы по существу в связи с ранее направляемыми обращениями, и при этом в обращении не приводятся новые доводы или обстоятельства, переписка с заявителем по данному вопросу может быть прекращена с уведомлением об этом заявителя.

8. Комиссии, являющиеся государственными органами, проводят личный прием граждан, представителей их объединений и иных организаций. На устное обращение дается устный ответ непосредственно в ходе личного приема. В ходе личного приема также может быть подано обращение в письменной форме. Если изложенные в устном обращении обстоятельства требуют проверки, на такое обращение дается письменный ответ в сроки, установленные Федеральным законом «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации» для рассмотрения соответствующего обращения.

9. Действие положений настоящей статьи не распространяется на обращения в комиссию, для которых Федеральным законом «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации» установлен иной порядок рассмотрения.»;

4) в статье 18:

а) часть 9 изложить в следующей редакции:

«9. Если орган, к компетенции которого относится назначение члена комиссии, не примет решение о досрочном прекращении полномочий члена комиссии в течение 30 дней, а в период со дня официального опубликования (публикации) решения о назначении выборов и до определения результатов выборов

организующей выборы комиссией – в течение 10 дней со дня поступления в указанный орган заявления члена комиссии в письменной форме о сложении своих полномочий либо появления иных оснований, не позволяющих ему выполнять свои обязанности, решение о прекращении полномочий этого члена комиссии принимается комиссией, в состав которой он входит, в течение трех дней со дня истечения указанного срока.»;

б) в части 10 первое предложение изложить в следующей редакции: «В период со дня официального опубликования (публикации) решения о назначении выборов и до определения результатов выборов организующей выборы комиссией орган, к компетенции которого относится назначение члена комиссии, обязан назначить нового члена комиссии вместо выбывшего по обстоятельствам, указанным в частях 6 – 6² и 8 настоящей статьи, не позднее чем через 10 дней со дня его выбытия в соответствии с требованиями, установленными статьями 11, 12, 14 – 16 настоящего Кодекса.», слово «месячный» заменить словом «тридцатидневный»;

в) часть 16 дополнить абзацем следующего содержания:

«В соответствии с Федеральным законом «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации» размеры и порядок выплаты компенсации и дополнительной оплаты труда (вознаграждения) члену специальной участковой комиссии, указанной в части 6¹⁻¹ статьи 16 настоящего Кодекса, устанавливает Центральная избирательная комиссия Российской Федерации за счет средств федерального бюджета.»;

5) в части 2 статьи 20 слова «сенаторы Российской Федерации,» исключить;

б) в статье 66:

а) в части 1 слова «и обучением организаторов выборов и избирателей» заменить словами «, повышением правовой культуры избирателей, обучением организаторов выборов и иных участников избирательного процесса»;

б) дополнить частью 1¹⁻¹ следующего содержания:

«1¹⁻¹. В соответствии с Федеральным законом «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации» расходы, связанные с обеспечением полномочий специальных участковых комиссий, указанных в части 6¹⁻¹ статьи 16 настоящего Кодекса, производятся Центральной избирательной комиссией Российской Федерации за счет средств федерального бюджета.»;

в) часть 4 изложить в следующей редакции:

«4. Порядок открытия и ведения счетов, учета, отчетности и перечисления денежных средств, выделенных из бюджета Республики Татарстан, местного бюджета Центральной избирательной комиссии Республики Татарстан, другим комиссиям на подготовку и проведение выборов в органы государственной власти Республики Татарстан, в органы местного самоуправления, эксплуатацию и развитие средств автоматизации, повышение правовой культуры избирателей, обучение организаторов выборов и иных участников избирательного процесса, обеспечение деятельности комиссий, оказание содействия в подготовке и проведении выборов в федеральные органы государственной власти,

устанавливается Центральной избирательной комиссией Республики Татарстан по согласованию с территориальным учреждением Центрального банка Российской Федерации в Республике Татарстан. Денежные средства перечисляются на счет, открываемый Центральной избирательной комиссией Республики Татарстан в учреждении Центрального банка Российской Федерации, осуществляющем расчетно-кассовое обслуживание, а в случае его отсутствия на территории Республики Татарстан – в филиалах публичного акционерного общества «Сбербанк России». Денежные средства окружным комиссиям и территориальным комиссиям перечисляются на счета, открываемые указанным комиссиям в филиалах публичного акционерного общества «Сбербанк России», в договоре банковского счета с которым предусматривается условие о согласии указанных комиссий на предоставление публичным акционерным обществом «Сбербанк России» сведений об операциях по счету Центральной избирательной комиссии Республики Татарстан в случае, когда Центральная избирательная комиссия Республики Татарстан является вышестоящей комиссией, в целях осуществления контроля за использованием таких денежных средств.»;

г) дополнить частью 4¹ следующего содержания:

«4¹. В соответствии с Федеральным законом «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации» филиалы публичного акционерного общества «Сбербанк России» представляют в Центральную избирательную комиссию Республики Татарстан сведения об операциях по счетам, открытым нижестоящим избирательным комиссиям, в соответствии с соглашениями между указанными кредитными организациями и Центральной избирательной комиссией Российской Федерации или Центральной избирательной комиссией Республики Татарстан.»;

7) в статье 69:

а) часть 1 дополнить предложением следующего содержания: «Специальный избирательный счет может быть открыт без личного присутствия (дистанционно).»;

б) часть 3 изложить в следующей редакции:

«3. При проведении выборов в органы государственной власти Республики Татарстан, в органы местного самоуправления порядок открытия, ведения и закрытия указанных в части 1 настоящей статьи счетов устанавливается Центральной избирательной комиссией Республики Татарстан по согласованию с территориальным учреждением Центрального банка Российской Федерации в Республике Татарстан. Указанным порядком устанавливаются особенности открытия, ведения и закрытия специальных избирательных счетов без личного присутствия (дистанционно) при проведении выборов в органы государственной власти Республики Татарстан, в органы местного самоуправления. Порядок и формы учета и отчетности о поступлении средств избирательных фондов и расходовании этих средств, в том числе по каждой операции, устанавливаются соответствующей избирательной комиссией.»;

8) в части 12 статьи 70 второе предложение исключить;

9) часть 9 статьи 75 после слов «за списки кандидатов в бюллетене» дополнить словами «одинаковым шрифтом»;

10) в статье 76:

а) часть 12 дополнить предложением следующего содержания: «В случае если избиратель повторно обращается с просьбой выдать новый бюллетень взамен испорченного, решение о выдаче такого бюллетеня принимается участковой комиссией.»;

б) часть 17 изложить в следующей редакции:

«17. При проведении выборов может проводиться электронное голосование. При проведении электронного голосования должна быть обеспечена возможность голосования с использованием бюллетеней, изготовленных на бумажном носителе. В соответствии с Федеральным законом «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации» решение о проведении электронного голосования на территории Республики Татарстан принимается Центральной избирательной комиссией Российской Федерации или по ее поручению Центральной избирательной комиссией Республики Татарстан. Порядок электронного голосования, подсчета голосов избирателей, установления итогов голосования и определения результатов выборов с учетом итогов электронного голосования устанавливается Центральной избирательной комиссией Российской Федерации или по ее поручению Центральной избирательной комиссией Республики Татарстан.»;

11) в статье 76²:

а) дополнить частью 10¹ следующего содержания:

«10¹. В случае если на территории Республики Татарстан одновременно проводятся дистанционное электронное голосование и электронное голосование, порядком дистанционного электронного голосования может быть предусмотрено, что итоги электронного голосования учитываются в итогах дистанционного электронного голосования.»;

б) в части 13 четвертое предложение исключить;

12) статью 79 дополнить частью 31³ следующего содержания:

«31³. В соответствии с Федеральным законом «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации» порядок использования технических средств подсчета голосов, комплексов для электронного голосования, технической системы передачи информации о выборах, порядок и сроки передачи, обработки и использования указанной информации, в том числе переданных по техническим каналам связи данных, содержащихся в протоколах об итогах голосования, устанавливаются федеральным законом, а в части, не урегулированной федеральным законом, — Центральной избирательной комиссией Российской Федерации или по ее поручению Центральной избирательной комиссией Республики Татарстан.»;

13) в статье 91:

а) дополнить пунктом 2¹ следующего содержания:

«2¹) обеспечивает реализацию мероприятий, связанных с подготовкой и проведением выборов депутатов Государственного Совета, развитием избирательной системы в Российской Федерации, внедрением, эксплуатацией и развитием средств автоматизации, повышением правовой культуры избирателей, обучением организаторов выборов и иных участников избирательного процесса, изданием необходимой печатной продукции;»;

б) дополнить пунктом 16¹ следующего содержания:

«16¹) осуществляет расходование выделенных из федерального бюджета средств на обеспечение полномочий специальных участковых комиссий, указанных в части 6¹⁻¹ статьи 16 настоящего Кодекса;»;

14) пункт 3 статьи 93 дополнить словами «, развитием избирательной системы в Российской Федерации, внедрением, эксплуатацией и развитием средств автоматизации, повышением правовой культуры избирателей, обучением организаторов выборов и иных участников избирательного процесса»;

15) в статье 104:

а) часть 3 изложить в следующей редакции:

«3. Дополнительные выборы не назначаются и не проводятся в год, предшествующий году проведения основных выборов депутатов Государственного Совета, а также в год проведения указанных выборов, за исключением случая, предусмотренного частью 4 настоящей статьи.»;

б) в части 4 слова «а проведение дополнительных выборов в соответствии с частью 3 настоящей статьи не предусмотрено, назначаются новые основные выборы, которые проводятся в сроки, установленные частью 3 статьи 6 настоящего Кодекса» заменить словами «то в год, предшествующий году проведения основных выборов депутатов Государственного Совета, не позднее чем через четыре месяца со дня такого досрочного прекращения полномочий проводятся дополнительные выборы, а в год проведения основных выборов депутатов Государственного Совета назначаются новые основные выборы депутатов Государственного Совета, которые проводятся в сроки, установленные частью 3 статьи 6 настоящего Кодекса»;

16) в статье 104⁸:

а) дополнить пунктом 2¹ следующего содержания:

«2¹) обеспечивает реализацию мероприятий, связанных с подготовкой и проведением выборов Главы (Раиса) Республики Татарстан, развитием избирательной системы в Российской Федерации, внедрением, эксплуатацией и развитием средств автоматизации, повышением правовой культуры избирателей, обучением организаторов выборов и иных участников избирательного процесса, изданием необходимой печатной продукции;»;

б) дополнить пунктом 14¹ следующего содержания:

«14¹) осуществляет расходование выделенных из федерального бюджета средств на обеспечение полномочий специальных участковых комиссий, указанных в части 6¹⁻¹ статьи 16 настоящего Кодекса;»;

17) пункт 3 статьи 104⁹ дополнить словами «, развитием избирательной системы в Российской Федерации, внедрением, эксплуатацией и развитием средств автоматизации, повышением правовой культуры избирателей, обучением организаторов выборов и иных участников избирательного процесса»;

18) в статье 123:

а) часть 3 изложить в следующей редакции:

«3. Дополнительные выборы не назначаются и не проводятся в год, предшествующий году проведения основных выборов депутатов представительного органа муниципального образования, членов выборного органа муниципального образования, а также в год проведения указанных выборов, за исключением случая, предусмотренного частью 4 настоящей статьи.»;

б) в части 4 слова «а проведение дополнительных выборов в соответствии с частью 3 настоящей статьи не предусмотрено, назначаются новые основные выборы, которые проводятся в сроки, установленные частью 3 статьи 6 настоящего Кодекса» заменить словами «то в год, предшествующий году проведения основных выборов депутатов представительного органа муниципального образования, членов выборного органа муниципального образования, не позднее чем через четыре месяца со дня такого досрочного прекращения полномочий проводятся дополнительные выборы, а в год проведения основных выборов депутатов указанного органа, членов выборного органа муниципального образования назначаются новые основные выборы депутатов представительного органа муниципального образования, членов выборного органа муниципального образования, которые проводятся в сроки, установленные частью 3 статьи 6 настоящего Кодекса».

Статья 4

1. Настоящий Закон вступает в силу со дня его официального опубликования.

2. Положения пунктов 9 и 10 статьи 44 Закона Республики Татарстан от 9 августа 2003 года № 33-ЗРТ «О референдуме Республики Татарстан» (в редакции настоящего Закона), пунктов 9 и 11 статьи 46 Закона Республики Татарстан от 24 марта 2004 года № 23-ЗРТ «О местном референдуме» (в редакции настоящего Закона), частей 1 и 3 статьи 69 Избирательного кодекса Республики Татарстан (в редакции настоящего Закона) применяются к правоотношениям, возникшим в связи с проведением выборов, референдумов, назначенных после 1 января 2026 года, за исключением случая, указанного в части 5 статьи 6 Федерального закона от 23 мая 2025 года № 115-ФЗ «О внесении изменений в отдельные законодательные акты Российской Федерации».

3. Положения статьи 50 Закона Республики Татарстан от 9 августа 2003 года № 33-ЗРТ «О референдуме Республики Татарстан» (в редакции настоящего Закона),

статьи 52 Закона Республики Татарстан от 24 марта 2004 года № 23-ЗРТ «О местном референдуме» (в редакции настоящего Закона), статьи 76 Избирательного кодекса Республики Татарстан (в редакции настоящего Закона) применяются к правоотношениям, возникшим в связи с проведением выборов, референдумов, назначенных после 1 января 2026 года.

Глава (Раис)
Республики Татарстан

Р.Н. Минниханов

Казань, Кремль
15 ноября 2025 года
№ 80-ЗРТ

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЗАКОНЫ

Татарстан Республикасының аерым закон актларына үзгәрешләр кергү турында

Татарстан Республикасы
Дәүләт Советы тарафыннан
2025 елның 29 октябрдә
кабул ителде

1 статья

«Татарстан Республикасы референдумы турында» 2003 елның 9 августындагы 33-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законына (Татарстан Дәүләт Советы Жыелма басмасы, 2003, № 8; 2005, № 3 (I өлеш); 2008, № 6; 2010, № 10 (II өлеш); 2011, № 8 (I өлеш), № 12 (I өлеш); 2013, № 10; 2014, № 5; 2015, № 5; 2016, № 6 (I өлеш); Татарстан Республикасы законнар жыелмасы, 2018, № 44 (I өлеш), № 83 (I өлеш); 2019, № 28 (I өлеш); 2020, № 4 (I өлеш); 2021, № 29 (I өлеш), № 93 (I өлеш); 2022, № 77 (I өлеш); 2023, № 11 (I өлеш), № 27 (I өлеш), № 73 (I өлеш); 2024, № 18 (I өлеш), № 44 (I өлеш), № 79 (I өлеш) түбәндәге үзгәрешләрне кертергә:

1) 16 статьяга түбәндәге эчтәлекле 16 пункт өстөргә:

«16. Федераль закон нигезендә Россия Федерациясе халкы турында белешмәләрне үз эченә алган бердәм федераль мәгълүмат регистрындагы белешмәләр «Россия Федерациясе халкы турында белешмәләрне үз эченә алган бердәм федераль мәгълүмат регистры турында» 2020 елның 8 июнендәге 168-ФЗ номерлы Федераль законга ярашлы рәвештә комиссияләргә сайлаулар һәм референдумнар турында Россия Федерациясе законнарында каралган вәкаләтләрне алар тарафыннан гамәлгә ашыру максатларында файдалану өчен бирелә.»;

2) 17 статьяның 1 пунктында:

а) түбәндәге эчтәлекле «а¹» пунктчасын өстөргә:

«а¹) референдумны әзерләү һәм уздыру, автоматлаштыру чараларын кергү, эксплуатацияләү һәм үстерү, референдумны оештыручыларны укыту, тиешле басма продукцияне чыгару белән бәйлә чараларны гамәлгә ашыруны тәмин итә;»;

б) түбәндәге эчтәлекле «з¹» пунктчасын өстөргә:

«з¹) әлеге Законның 17 статьясындагы 3 пунктында күрсәтелгән махсус участок комиссияләренә вәкаләтләрен тәэмин итүгә федераль бюджеттан бүлеп бирелгән акчаларны тотуны гамәлгә ашыра;»;

3) 18 статьяга түбәндәге эчтәлекле «а¹) пунктчасын өстәргә:

«а¹) референдумны әзерләү һәм уздыру, автоматлаштыру чараларын кертү, эксплуатацияләү һәм үстерү, референдумны оештыручыларны укуыту белән бәйлә чараларны гамәлгә ашыруны тиешле территориядә тәэмин итә;»;

4) түбәндәге эчтәлекле 23¹ статья өстәргә:

«23¹ статья. Комиссияләр тарафыннан мөрәжәгатьләргә карау тәртибе

1. Гражданның, аларның берләшмәләренә, башка оешмаларның һәм аларның вазыйфай затларының мөрәжәгатьләре, шул исәптән шикаятләре, комиссияләр тарафыннан Федераль законда билгеләнгән тәртиптә законда каралган компетенциягә ярашлы рәвештә карала.

2. Федераль закон нигезендә мөрәжәгать комиссиягә язма рәвештә, ә Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясенә һәм Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясенә шулай ук, мөрәжәгать итүче «Электрон рәвештә дәүләт хезмәтләре һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтү өчен файдалана торган мәгълүмат системаларының мәгълүмати-технологик үзара элементсен тәэмин итүче инфраструктурада бердәм идентификация һәм аутентификация системасы» федераль дәүләт мәгълүмат системасы яисә дәүләт органнарының яисә жирле үзидарә органнарының мөрәжәгать итүчеләргә идентификацияләүне һәм (яисә) аутентификацияләүне тәэмин итүче башка мәгълүмат системасы ярдәмендә идентификация һәм аутентификация узганнан соң, комиссияләргә «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайтларыннан файдаланып, электрон документ рәвешендә бирелергә мөмкин. Мөрәжәгать электрон документ рәвешендә җибәрелергә мөмкин башка комиссияләр, шулай ук электрон документ рәвешендә мөрәжәгатьләргә комиссияләргә җибәрү ысуллары һәм комиссияләр тарафыннан аларны эшкәртү тәртибе Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан билгеләнә.

3. Мөрәжәгатьтә мөрәжәгать итүченең фамилиясе, исеме, атасының исеме (булган очракта) (физик затлар булмаган мөрәжәгать итүчеләр өчен – исеме) күрсәтелгән булырга тиеш. Язма мөрәжәгатьтә мөрәжәгатькә җавап җибәрелергә тиешле почта адресы күрсәтелергә, мөрәжәгать итүченең яисә аның исемнән эш йөртергә вәкаләтле затның шәхси имзасы һәм мөрәжәгатьне имзалау датасы булырга тиеш. Электрон документ рәвешендә мөрәжәгатьтә мөрәжәгатькә җавап җибәрелергә тиешле электрон почта адресы күрсәтелгән булырга тиеш.

4. Комиссиягә әлеге комиссия тарафыннан тавыш бирү йомгаклары чыгарылганчы, референдум нәтижәләре билгеләнгәнчә кәргән һәм хәл итү әлеге комиссия компетенциясенә кәргән мәсьәләләргә үз эченә алган референдум кампаниясенә кагылышлы мөрәжәгать керү көненнән соң биш көн эчендә, ә бүтән чорда кәргән йә референдум кампаниясенә кагылышлы булмаган мөрәжәгать керү көненнән соң жиде көн эчендә компетенциясенә аны карау кәргән комиссиягә,

башка органга яисә вазыйфай затка жиберелә. Мөрәжәгатьнең комиссиягә, бүтән органга яисә вазыйфай затка жиберелүе турында бер үк вакытта мөрәжәгать итүчегә хәбәр ителә.

5. Гражданнарның референдумда катнашу хокукын гамәлгә ашыруга һәм яклауга бәйлә булмаган, комиссиягә референдум кампаниясе чорында кергән мөрәжәгать, шулай ук референдум кампаниясе чорынан башка вакытта яисә әлеге комиссия тавыш бирү йомгаларын чыгаргач, референдум нәтижеләрен билгеләгәч кергән мөрәжәгать керү көненнән соң 30 көн эчендә карала. Аерым очракларда комиссиянең вәкаләтле вазыйфай заты мөрәжәгатьне карау срогын, мөрәжәгать итүчегә аны карау срогын озайту турында хәбәр итеп, иң күбе 30 көнгә озайтырга хокуклы.

6. Әгәр мөрәжәгатьтә мөрәжәгать итүченең фамилиясе (физик зат булмаган мөрәжәгать итүче өчен – исеме) яисә мөрәжәгатькә җавап жиберелергә тиешле адресы күрсәтелмәсә, мөрәжәгатькә җавап бирелми. Әгәр мөрәжәгать тексти укырлык булмаса яисә мөрәжәгатьнең асылын ачыкларга мөмкинлек бирмәсә, мондый мөрәжәгатькә җавап бирелми, бу хакта мөрәжәгать кергән көннән соң җиде көн эчендә, әгәр мөрәжәгать итүченең фамилиясе (физик зат булмаган мөрәжәгать итүче өчен – исеме) һәм мөрәжәгатькә җавап жиберелергә тиешле адрес укырлык булса, мөрәжәгать итүчегә хәбәр ителә.

7. Комиссияләргә мөрәжәгать итү хокукыннан әдәпсез йә кимсетүле гыйбарәләр, вазыйфай затның яисә башка затларның тормышына, сәламәтлегенә, мөлкәтенә янаулар булган мөрәжәгать жиберү юлы белән явыз ниятләрдә файдалану рөхсәт ителми. Мондый мөрәжәгать кергән очракта, комиссия мондый мөрәжәгатьне, бу хакта мөрәжәгать итүчегә хәбәр итеп, җавапсыз калдырырга хокуклы. Мөрәжәгатьтә элек жиберелгән мөрәжәгатьләренә бәйлә рәвештә мөрәжәгать итүчегә асылы буенча язма җаваплар берничә тапкыр бирелгән мәсьәлә бәян ителсә һәм шул ук вакытта мөрәжәгатьтә яңа дәлилләр яисә шартлар китерелмәсә, әлеге мәсьәлә буенча мөрәжәгать итүче белән хат алышу бу хакта мөрәжәгать итүчегә хәбәр ителеп туктатылырга мөмкин.

8. Дәүләт органнары булып торучы комиссияләр гражданнарны, аларның берләшмәләре һәм бүтән оешмалар вәкилләрен шәхси кабул итүне үткәрә. Телдән мөрәжәгатькә турыдан-туры шәхси кабул итү барышында телдән җавап бирелә. Шәхси кабул итү барышында шулай ук язма мөрәжәгать бирелергә мөмкин. Әгәр телдән мөрәжәгатьтә бәян ителгән шартлар тикшерүне таләп итсә, мондый мөрәжәгатькә тиешле мөрәжәгатьне карау өчен Федераль законда билгеләнгән срокларда язма җавап бирелә.

9. Әлеге статья нигезләмәләренең гамәлдә булуы карауның бүтән тәртибе Федераль законда билгеләнгән комиссиягә мөрәжәгатьләргә кагылмый.»;

5) 43 статьяда:

а) түбәндәге эчтәлекле 1¹⁻¹ пункт өстәргә:

«1¹⁻¹. Федераль закон нигезендә әлеге Законның 17 статьясындагы 3 пунктында күрсәтелгән махсус участок комиссияләренең вәкаләтләрен тәмин итү белән бәйлә чыгымнар федераль бюджет акчалары исәбеннән Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан башкарыла.»;

б) 6 пунктны түбөндөгө редакциядө бөян итөргө:

«6. Счетлар ачу һәм алып бару тәртибе, референдум эзерләү һәм уздыру, автоматлаштыру чараларын эксплуатацияләү һәм үстерү, референдумны оештыручыларны укуту, комиссияләр эшчәнлеген тәэмин итү өчен Татарстан Республикасы бюджетыннан Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясенә, башка комиссияләргә бүлөп бирелгән акчаларның исәбен алып бару, хисап бирү һәм аларны күчерү тәртибе, Россия Федерациясе Үзәк банкының Татарстан Республикасында территориаль учреждениесе белән килештереп, Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан билгеләнә. Акчалар Россия Федерациясе Үзәк банкының исәп-хисап касса хезмәтләре күрсәтүне гамәлгә ашыручы учреждениеләрендә, ө комиссия вәкаләтләре тарала торган территориядә алар булмаган очракта – «Россия Саклык банкы» гавами акционер жәмгыяте филиалларында комиссияләр (территория комиссияләреннән тыш) өчен ачыла торган счетларга күчерелә. Территория комиссияләренә акчалар күрсәтелгән комиссияләр өчен «Россия Саклык банкы» гавами акционер жәмгыяте филиалларында ачыла торган счетларга күчерелә, аның белән банк счёты шартнамәсендә мондый акчаларның кулланылышын тикшереп торуну гамәлгә ашыру максатларында «Россия Саклык банкы» гавами акционер жәмгыяте тарафыннан Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясенә счет буенча операцияләр турында белешмәләр бирүгә күрсәтелгән комиссияләренң ризалыгы хакында шарт карала.»;

в) түбөндөгө эчтәлекле 6¹ пункт өстөргө:

«6¹. Федераль закон нигезендә «Россия Саклык банкы» гавами акционер жәмгыяте филиаллары Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясенә, күрсәтелгән кредит оешмалары һәм Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе яисә Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе арасындагы килешүләргә нигезләнәп, түбәнгерәк сайлау комиссияләренә ачылган счетлар буенча операцияләр турында белешмәләр тапшыра.»;

б) 44 статьяда:

а) түбөндөгө эчтәлекле 5² пункт өстөргө:

«5². Гражданның референдум фондына ихтыяры иганәсе шәхсән граждан тарафыннан, паспортын яисә граждан паспортын алмаштыручы документын күрсәтеп, үз акчаларыннан элементә бүлегенә, кредит оешмасына кертелә. Иганә керткәндә граждан түләү документында үзе турында түбөндөгө белешмәләренә күрсәтә: фамилиясен, исемен, атасының исемен, туу датасын, яшәү урыны адресын, паспортының яисә граждан паспортын алмаштыручы документының сериясен һәм номерын, гражданлыгы турында мәгълүматны.»;

б) 9 пунктка түбөндөгө эчтәлекле жөмлө өстөргө: «Референдум фондының махсус счётын шәхсән булмаганда (дистанцион) ачарга мөмкин.»;

в) 10 пунктны түбөндөгө редакциядө бөян итөргө:

«10. Элеге статьяның 9 пунктында күрсәтелгән счётын ачу, алып бару һәм ябу тәртибе, Россия Федерациясе Үзәк банкының Татарстан Республикасында территориаль учреждениесе белән килештереп, Татарстан Республикасы Үзәк

сайлау комиссиясе тарафыннан билгеләнә. Күрсәтелгән тәртиптә референдум фондының махсус счётын шәхсән булмаганда (дистанцион) ачу, алып бару һәм ябуның үзенчәлекләре билгеләнә. Референдум фонды акчалары керү һәм аларны тоту турында, шул исәптән һәр операция буенча, аларның исәбен алып бару һәм хисап бирү тәртибе һәм рәвешләре Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан билгеләнә.»;

7) 45 статьяның 10 пункттындагы икенче жөмләнә төшереп калдырырга;

8) 50 статьяда:

а) 9 пунктка түбәндәге эчтәлекле жөмлә өстәргә: «Әгәр референдумда катнашучы бозылганы урынына яңа бюллетень бирүне үтенеп кабат мөрәжәгать итсә, мондый бюллетеньне бирү турында карар участок комиссиясе тарафыннан кабул ителә.»;

б) 14 пунктны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«14. Референдум үткәргәндә электрон тавыш бирү үткәерелгә мөмкин. Электрон тавыш бирү үткәргәндә көгазьдә әзерләнгән бюллетеньнөрне файдаланып тавыш бирү мөмкинлеге тәмин ителгән булырга тиеш. Федераль закон нигезендә Татарстан Республикасы территориясендә электрон тавыш бирү үткәерү турындагы карар Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан яисә аның йөкләмәсе буенча Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан кабул ителә. Электрон тавыш бирү, референдумда катнашучыларның тавышларын санау, тавыш бирү йомгакларын билгеләү һәм, электрон тавыш бирү йомгакларын исәпкә алып, референдум нәтижәләрен билгеләү тәртибе Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе яисә аның йөкләмәсе буенча Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан билгеләнә.»;

9) 50² статьяда:

а) түбәндәге эчтәлекле 10¹ пункт өстәргә:

«10¹. Татарстан Республикасы территориясендә берьюлы дистанцион рәвештә электрон тавыш бирү һәм электрон тавыш бирү үткәерелгән очракта, дистанцион рәвештә электрон тавыш бирү тәртибендә электрон тавыш бирү йомгакларын дистанцион рәвештә электрон тавыш бирү йомгакларында исәпкә алу каралырга мөмкин.»;

б) 13 пунктта дүртенче жөмләнә төшереп калдырырга;

10) 53 статьяның 33 пункттын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«33. Федераль закон нигезендә тавышларны техник санау чараларыннан, электрон тавыш бирү комплексларыннан, референдум турында мәгълүмат тапшыруның техник системасыннан файдалану тәртибе, күрсәтелгән мәгълүматны, шул исәптән тавыш бирү йомгаклары турында беркетмәләрдәге техник элемент каналлары буенча тапшырылган мәгълүматны, тапшыру, эшкәртү һәм аннан файдалану тәртибе һәм сроклары федераль законда, ә федераль закон белән жайга салынмаган өлешендә Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан

яисә аның йөкләмәсе буенча Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан билгеләнә.».

2 статья

«Жирле референдум турында» 2004 елның 24 мартындагы 23-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законына (Татарстан Дәүләт Советы Жыелма басмасы, 2004, № 3 (II өлеш); 2005, № 3 (I өлеш); 2008, № 5 (II өлеш); 2010, № 10 (II өлеш); 2011, № 8 (I өлеш), № 12 (I өлеш); 2013, № 10; 2014, № 5; 2015, № 5; 2016, № 6 (I өлеш); Татарстан Республикасы законнар жыелмасы, 2018, № 44 (I өлеш), № 83 (I өлеш); 2019, № 28 (I өлеш); 2020, № 4 (I өлеш); 2021, № 29 (I өлеш), № 93 (I өлеш); 2022, № 77 (I өлеш); 2023, № 11 (I өлеш), № 27 (I өлеш), № 73 (I өлеш); 2024, № 18 (I өлеш), № 44 (I өлеш), № 79 (I өлеш) түбәндәге үзгәрешләрне кертергә:

1) 19 статьяда:

а) түбәндәге эчтәлекле 15¹ пункт өстәргә:

«15¹. «Россия Федерациясе гражданны сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль закон нигезендә Россия Федерациясе халкы турында белешмәләрне үз эченә алган бердәм федераль мәгълүмат регистрындагы белешмәләр «Россия Федерациясе халкы турында белешмәләрне үз эченә алган бердәм федераль мәгълүмат регистры турында» 2020 елның 8 июнендәге 168-ФЗ номерлы Федераль законга ярашлы рәвештә комиссияләргә сайлаулар һәм референдумнар турында Россия Федерациясе законнарында каралган вәкаләтләрне алар тарафыннан гамәлгә ашыру максатларында файдалану өчен бирелә.»;

б) 18 пунктны үз көчен югалткан дип танырга;

2) түбәндәге эчтәлекле 25¹ статья өстәргә:

«25¹ статья. Комиссияләр тарафыннан мөрәжәгатьләрне карау тәртібе

1. Гражданның, аларның берләшмәләренең, башка оешмаларның һәм аларның вазыйфалы затларының мөрәжәгатьләре, шул исәптән шикәятләре, комиссияләр тарафыннан «Россия Федерациясе гражданны сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль законда билгеләнгән тәртіптә законда каралган компетенциягә ярашлы рәвештә карала.

2. «Россия Федерациясе гражданны сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль закон нигезендә мөрәжәгать комиссиягә язма рәвештә, ә Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясенә һәм Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясенә шулай ук, мөрәжәгать итүче «Электрон рәвештә дәүләт хезмәтләре һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтү өчен файдалана торган мәгълүмат системаларының мәгълүмати-технологик үзара элементсен тәмин итүче инфраструктурада бердәм идентификация һәм аутентификация системасы» федераль дәүләт мәгълүмат системасы яисә дәүләт органнарының яисә жирле үзидарә органнарының мөрәжәгать итүчеләрне

идентификацияләүне һәм (яисә) аутентификацияләүне тәэмин итүче башка мәгълүмат системасы ярдәмендә идентификация һәм аутентификация узганнан соң, комиссияләрнең «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайтларыннан файдаланып, электрон документ рәвешендә бирелергә мөмкин. Мөрәжәгать электрон документ рәвешендә жиберелергә мөмкин башка комиссияләр, шулай ук электрон документ рәвешендәге мөрәжәгатьләрне комиссиялەرгә жиберү ысуллары һәм комиссияләр тарафыннан аларны эшкәртү тәртибе Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан билгеләнә.

3. Мөрәжәгатьтә мөрәжәгать итүченең фамилиясе, исеме, атасының исеме (булган очракта) (физик затлар булмаган мөрәжәгать итүчеләр өчен – исеме) күрсәтелгән булырга тиеш. Язма мөрәжәгатьтә мөрәжәгатькә җавап жиберелергә тиешле почта адресы күрсәтелергә, мөрәжәгать итүченең яисә аның исемнән эш йөртәргә вәкаләтле затның шәхси имзасы һәм мөрәжәгатьне имзалау датасы булырга тиеш. Электрон документ рәвешендәге мөрәжәгатьтә мөрәжәгатькә җавап жиберелергә тиешле электрон почта адресы күрсәтелгән булырга тиеш.

4. Комиссиягә әлеге комиссия тарафыннан тавыш бирү йомгаклары чыгарылганчы, референдум нәтижәләре билгеләнгәнчә кәргән һәм хәл итү әлеге комиссия компетенциясенә кермәгән мәсьәләләргә үз эченә алган референдум кампаниясенә кагылышлы мөрәжәгать керү көненнән соң биш көн эчендә, ә бүтән чорда кәргән йә референдум кампаниясенә кагылышлы булмаган мөрәжәгать керү көненнән соң жиде көн эчендә компетенциясенә аны карау кәргән комиссиягә, башка органга яисә вазыйфай затка жиберелә. Мөрәжәгатьнең комиссиягә, бүтән органга яисә вазыйфай затка жиберелүе турында бер үк вакытта мөрәжәгать итүчегә хәбәр ителә.

5. Гражданның референдумда катнашу хокукын гамәлгә ашыруга һәм яклауга бәйлә булмаган, комиссиягә референдум кампаниясе чорында кәргән мөрәжәгать, шулай ук референдум кампаниясе чорынан башка вакытта яисә әлеге комиссия тавыш бирү йомгакларын чыгаргач, референдум нәтижәләрен билгеләгәч кәргән мөрәжәгать керү көненнән соң 30 көн эчендә карала. Аерым очракларда комиссиянең вәкаләтле вазыйфай заты мөрәжәгатьне карау срогын, мөрәжәгать итүчегә аны карау срогын озайту турында хәбәр итеп, иң күбе 30 көнгә озайтырга хокуклы.

6. Әгәр мөрәжәгатьтә мөрәжәгать итүченең фамилиясе (физик зат булмаган мөрәжәгать итүче өчен – исеме) яисә мөрәжәгатькә җавап жиберелергә тиешле адресы күрсәтелмәсә, мөрәжәгатькә җавап бирелми. Әгәр мөрәжәгать тексты укырлык булмаса яисә мөрәжәгатьнең асылын ачыкларга мөмкинлек бирмәсә, мондый мөрәжәгатькә җавап бирелми, бу хакта мөрәжәгать кәргән көннән соң жиде көн эчендә, әгәр мөрәжәгать итүченең фамилиясе (физик зат булмаган мөрәжәгать итүче өчен – исеме) һәм мөрәжәгатькә җавап жиберелергә тиешле адрес укырлык булса, мөрәжәгать итүчегә хәбәр ителә.

7. Комиссиялەرгә мөрәжәгать итү хокукыннан әдәпсез йә кимсетүле гыйбарәләр, вазыйфай затның яисә башка затларның тормышына, сәламәтлегенә, мөлкәтенә янаулар булган мөрәжәгать жиберү юлы белән явыз ниятләрдә файдалану рәхсәт ителми. Мондый мөрәжәгать кәргән очракта, комиссия мондый мөрәжәгатьне, бу хакта мөрәжәгать итүчегә хәбәр итеп, җавапсыз калдырырга

хокуклы. Мөрәжәгатътә элек жибәрелгән мөрәжәгатъләренә бәйлә рәвештә мөрәжәгатъ итүчегә асылы буенча язма жаваплар берничә тапкыр бирелгән мәсьәлә бәян ителсә һәм шул ук вакытта мөрәжәгатътә яңа дәлилләр яисә шартлар китерелмәсә, әлегә мәсьәлә буенча мөрәжәгатъ итүче белән хат алышу бу хакта мөрәжәгатъ итүчегә хәбәр ителеп туктатылырга мөмкин.

8. Дәүләт органнары булып торучы комиссияләр гражданның, аларның берләшмәләре һәм бүтән оешмалар вәкилләрен шәхси кабул итүне үткәрә. Телдән мөрәжәгатъкә турыдан-туры шәхси кабул итү барышында телдән жавап бирелә. Шәхси кабул итү барышында шулай ук язма мөрәжәгатъ бирелергә мөмкин. Әгәр телдән мөрәжәгатътә бәян ителгән шартлар тикшерүне таләп итсә, мондый мөрәжәгатъкә тиешле мөрәжәгатъне карау өчен «Россия Федерациясе гражданның сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль законда билгеләнгән срокларда язма жавап бирелә.

9. Әлегә статья нигезләмәләренәң гамәлдә булуы карауның бүтән тәртибе «Россия Федерациясе гражданның сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль законда билгеләнгән комиссиягә мөрәжәгатъләргә кагылмый.»;

3) 45 статьяның 6 пунктын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«6. Счетлар ачу һәм алып бару тәртибе, референдум әзерләү һәм уздыру, автоматлаштыру чараларын эксплуатацияләү һәм үстерү, референдумны оештыручыларны укыту, комиссияләр эшчәнлеген тәэмин итү өчен жирле бюджеттан комиссияләргә бүлеп бирелгән акчаларның исәбен алып бару, хисап бирү һәм аларны күчерү тәртибе, Россия Федерациясе Үзәк банкының Татарстан Республикасында территориаль учреждениесе белән килештереп, Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан билгеләнә. Территория комиссияләренә акчалар күрсәтелгән комиссияләргә «Россия Саклык банкы» гавами акционер жәмгыяте филиалларында ачыла торган счетларга күчерелә.»;

4) 46 статьяда:

а) түбәндәге эчтәлеккә 5² пункт өстәргә:

«5². Гражданның референдум фондына ихтыяры иганәсе шәхсән граждан тарафыннан, паспортын яисә граждан паспортын алмаштыручы документын күрсәтеп, үз акчаларынан элемент бүлегенә, кредит оешмасына кертелә. Иганә керткәндә граждан түләү документында үзе турында түбәндәге белешмәләрен күрсәтә: фамилиясен, исемен, атасының исемен, туу датасын, яшәү урыны адресын, паспортының яисә граждан паспортын алмаштыручы документының сериясен һәм номерын, гражданлыгы турында мәгълүматны.»;

б) 9 пунктка түбәндәге эчтәлеккә жәмлә өстәргә: «Референдум фондының махсус санын шәхсән булмаганда (дистанцион) ачарга мөмкин.»;

в) 11 пунктны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«11. Әлегә статьяның 9 пунктында күрсәтелгән саны ачу, алып бару һәм ябу тәртибе, Россия Федерациясе Үзәк банкының Татарстан Республикасында территориаль учреждениесе белән килештереп, Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан билгеләнә. Күрсәтелгән тәртиптә референдум

фондының махсус счётын шәхсән булмаганда (дистанцион) ачу, алып бару һәм ябуның үзенчәлекләре билгеләнә. Референдум фонды акчалары керү һәм аларны тоту турында, шул исәптән һәр операция буенча, аларның исәбен алып бару һәм хисап бирү тәртибе һәм рәвешләре Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан билгеләнә.»;

5) 47 статьяның 10 пункттындагы икенче жөмләнә төшереп калдырырга;

6) 52 статьяда:

а) 9 пунктка түбәндәге эчтәлекле жөмлә өстәргә: «Әгәр референдумда катнашучы бозылганы урынына яңа бюллетень бирүне үтенеп кабат мөрәжәгать итсә, мондый бюллетеньне бирү турында карар участок комиссиясе тарафыннан кабул ителә.»;

б) 14 пунктны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«14. Референдум уздырганدا электрон тавыш бирү үткәрелергә мөмкин. Электрон тавыш бирү үткәргәндә кәгазьдә әзерләнгән бюллетеньнәрне файдаланып тавыш бирү мөмкинлеге тәмин ителгән булырга тиеш. «Россия Федерациясе гражданны сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль закон нигезендә Татарстан Республикасы территориясендә электрон тавыш бирү үткөрү турындагы карар Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан яисә аның йөкләмәсе буенча Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан кабул ителә. Электрон тавыш бирү, референдумда катнашучыларның тавышларын санау, тавыш бирү йомгакларын билгеләү һәм, электрон тавыш бирү йомгакларын исәпкә алып, референдум нәтижәләрен билгеләү тәртибе Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе яисә аның йөкләмәсе буенча Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан билгеләнә.»;

в) 15 пунктны үз көчен югалткан дип танырга;

7) 52¹ статьяның 17 пункттын үз көчен югалткан дип танырга;

8) 52² статьяда:

а) түбәндәге эчтәлекле 10¹ пункт өстәргә:

«10¹. Татарстан Республикасы территориясендә берьюлы дистанцион рәвештә электрон тавыш бирү һәм электрон тавыш бирү үткәрелгән очракта, дистанцион рәвештә электрон тавыш бирү тәртибендә электрон тавыш бирү йомгакларын дистанцион рәвештә электрон тавыш бирү йомгакларында исәпкә алу каралырга мөмкин.»;

б) 13 пунктта дүртенче жөмләнә төшереп калдырырга;

9) 53 статьяның 19 пункттын үз көчен югалткан дип танырга;

10) 55 статьяга түбәндәге эчтәлекле 30³ пункт өстәргә:

«30³. «Россия Федерациясе гражданны сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль закон

нигезендә тавышларны техник санау чараларыннан, электрон тавыш бирү комплексларыннан, референдум турында мәгълүмат тапшыруның техник системасыннан файдалану тәртибе, күрсәтелгән мәгълүматны, шул исәптән тавыш бирү йомгаклары турында беркетмәләрдәге техник элемент каналлары буенча тапшырылган мәгълүматны, тапшыру, эшкәртү һәм аннан файдалану тәртибе һәм сроклары федераль законда, ә федераль закон белән жайга салынмаган өлешендә Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан яисә аның йөкләмәсе буенча Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан билгеләнә.».

3 статья

Татарстан Республикасы Сайлау кодексына (Татарстан Дәүләт Советы Жыйелма басмасы, 2007, № 5, № 12 (I өлеш); 2010, № 6 (I өлеш); 2011, № 8 (I өлеш), № 12 (I өлеш); 2012, № 6 (I өлеш); 2013, № 10; 2014, № 5; 2015, № 5; 2016, № 4, № 6 (I өлеш); Татарстан Республикасы законнар жыйелмасы, 2017, № 27 (I өлеш), № 52 (I өлеш), № 55 (I өлеш); 2018, № 44 (I өлеш), № 83 (I өлеш); 2019, № 2 (I өлеш), № 28 (I өлеш); 2020, № 4 (I өлеш); 2021, № 1 (I өлеш), № 29 (I өлеш), № 93 (I өлеш); 2022, № 77 (I өлеш); 2023, № 11 (I өлеш), № 27 (I өлеш), № 48 (I өлеш), № 73 (I өлеш), № 81 (I өлеш); 2024, № 18 (I өлеш), № 44 (I өлеш), № 79 (I өлеш); 2025, № 33 (I өлеш) түбәндәге үзгәрешләргә кертергә:

1) 10 статьяга түбәндәге эчтәлеккә 18 өлеш өстәргә:

«18. «Россия Федерациясе гражданны сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль закон нигезендә Россия Федерациясе халкы турында белешмәләргә үз эченә алган бердәм федераль мәгълүмат регистрындагы белешмәләр «Россия Федерациясе халкы турында белешмәләргә үз эченә алган бердәм федераль мәгълүмат регистры турында» 2020 елның 8 июнендәге 168-ФЗ номерлы Федераль законга ярашлы рәвештә комиссияләргә сайлаулар һәм референдумнар турында Россия Федерациясе законнарында каралган вәкаләтләргә алар тарафыннан гамәлгә ашыру максатларында файдалану өчен бирелә.»;

2) 15 статьяның 3 өлешенә түбәндәге эчтәлеккә абзац өстәргә:

«Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе белән килештереп кабул ителгән Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе карары белән территория комиссиясе вәкаләтләре, Татарстан Республикасының административ-территориаль төзелештә административ-территориаль берәмлеккә бетерүгә китергән итеп үзгәртелгән йә тиешле муниципаль берәмлек үзгәртеп корылган очракта, туктатылырга мөмкин.»;

3) түбәндәге эчтәлеккә 17¹ статья өстәргә:

«17¹ статья. **Комиссияләргә тарафыннан мөрәжәгатьләргә карау тәртибе**

1. Гражданның, аларның берләшмәләренен, башка оешмаларның һәм аларның вазыйфай затларының мөрәжәгатьләргә, шул исәптән шикаятләргә,

комиссиялар тарафыннан «Россия Федерациясе гражданны сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль законда билгеләнгән тәртиптә законда каралган компетенциягә ярашлы рәвештә карала.

2. Мөрәжәгать комиссиягә «Россия Федерациясе гражданны сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль закон нигезендә язма рәвештә, ә Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясенә һәм Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясенә шулай ук, мөрәжәгать итүче «Электрон рәвештә дәүләт хезмәтләре һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтү өчен файдалана торган мәгълүмат системаларының мәгълүмати-технологик үзара элементсен тәэмин итүче инфраструктурада бердәм идентификация һәм аутентификация системасы» федераль дәүләт мәгълүмат системасы яисә дәүләт органнарының яисә жирле үзидарә органнарының мөрәжәгать итүчеләрне идентификацияләүне һәм (яисә) аутентификацияләүне тәэмин итүче башка мәгълүмат системасы ярдәмендә идентификация һәм аутентификация узганнан соң, комиссияләрнең «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтөрөндәге рәсми сайтларыннан файдаланып, электрон документ рәвешендә бирелергә мөмкин. Мөрәжәгать электрон документ рәвешендә жиберелергә мөмкин башка комиссияләр, шулай ук электрон документ рәвешендәге мөрәжәгатьләрне комиссиялەرгә жиберү ысуллары һәм комиссияләр тарафыннан аларны эшкәртү тәртибе Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан билгеләнә.

3. Мөрәжәгатьтә мөрәжәгать итүченең фамилиясе, исеме, атасының исеме (булган очракта) (физик затлар булмаган мөрәжәгать итүчеләр өчен – исеме) күрсәтелгән булырга тиеш. Язма мөрәжәгатьтә мөрәжәгатькә җавап жиберелергә тиешле почта адресы күрсәтелергә, мөрәжәгать итүченең яисә аның исемненән эш йөртەرгә вәкаләтле затның шәхси имзасы һәм мөрәжәгатьне имзалау датасы булырга тиеш. Электрон документ рәвешендәге мөрәжәгатьтә мөрәжәгатькә җавап жиберелергә тиешле электрон почта адресы күрсәтелгән булырга тиеш.

4. Комиссиягә әлеге комиссия тарафыннан тавыш бирү йомгаклары чыгарылганчы, сайлаулар нәтижәләре билгеләнгәнчә кәргән һәм хәл итү әлеге комиссия компетенциясенә кермәгән мәсьәләләрне үз эченә алган сайлау кампаниясенә кагылышлы мөрәжәгать керү көненнән соң биш көн эчендә, ә бүтән чорда кәргән йә сайлау кампаниясенә кагылышлы булмаган мөрәжәгать керү көненнән соң җиде көн эчендә компетенциясенә аны карау кәргән комиссиягә, башка органга яисә вазыйфай затка жиберелә. Мөрәжәгатьнең комиссиягә, бүтән органга яисә вазыйфай затка жиберелүе турында бер үк вакытта мөрәжәгать итүчегә хәбәр ителә.

5. Россия Федерациясе гражданны сайлау хокукларын гамәлгә ашыруга һәм яклауга бәйле булмаган, комиссиягә сайлау кампаниясе чорында кәргән мөрәжәгать, шулай ук сайлау кампаниясе чорыннан башка вакытта яисә әлеге комиссия тавыш бирү йомгакларын чыгаргач, сайлаулар нәтижәләрен билгеләгәч кәргән мөрәжәгать керү көненнән соң 30 көн эчендә карала. Аерым очракларда комиссиянең вәкаләтле вазыйфай заты мөрәжәгатьне карау срогын, мөрәжәгать итүчегә аны карау срогын озайту турында хәбәр итеп, иң күбе 30 көнгә озайтырга хокуклы.

6. Әгәр мөрәжәгатьтә мөрәжәгать итүченең фамилиясе (физик зат булмаган мөрәжәгать итүче өчен – исеме) яисә мөрәжәгатькә җавап җибәрелергә тиешле адресы күрсәтелмәсә, мөрәжәгатькә җавап бирелми. Әгәр мөрәжәгать тексты укырлык булмаса яисә мөрәжәгатьнең асылын ачыкларга мөмкинлек бирмәсә, мондый мөрәжәгатькә җавап бирелми, бу хакта мөрәжәгать кәргән көннән соң җиде көн эчендә, әгәр мөрәжәгать итүченең фамилиясе (физик зат булмаган мөрәжәгать итүче өчен – исеме) һәм мөрәжәгатькә җавап җибәрелергә тиешле адрес укырлык булса, мөрәжәгать итүчегә хәбәр ителә.

7. Комиссияларга мөрәжәгать итү хокукыннан әдәпсез йә кимсетүле гыйбарәләр, вазыйфай затның яисә башка затларның тормышына, сәламәтлегенә, мөлкәтенә янаулар булган мөрәжәгать җибәрү юлы белән явыз ниятләрдә файдалану рөхсәт ителми. Мондый мөрәжәгать кәргән очракта, комиссия мондый мөрәжәгатьне, бу хакта мөрәжәгать итүчегә хәбәр итеп, җавапсыз калдырырга хокуклы. Мөрәжәгатьтә элек җибәрелгән мөрәжәгатьләренә бәйле рәвештә мөрәжәгать итүчегә асылы буенча язма җаваплар берничә тапкыр бирелгән мәсьәлә бәян ителсә һәм шул ук вакытта мөрәжәгатьтә яңа дәлилләр яисә шартлар китерелмәсә, әлеге мәсьәлә буенча мөрәжәгать итүче белән хат алышу бу хакта мөрәжәгать итүчегә хәбәр ителеп туктатылырга мөмкин.

8. Дәүләт органнары булып торучы комиссияләр гражданның, аларның берләшмәләре һәм бүтән оешмалар вәкилләрен шәхси кабул итүне үткәрә. Телдән мөрәжәгатькә турыдан-туры шәхси кабул итү барышында телдән җавап бирелә. Шәхси кабул итү барышында шулай ук язма мөрәжәгать бирелергә мөмкин. Әгәр телдән мөрәжәгатьтә бәян ителгән шартлар тикшерүне таләп итсә, мондый мөрәжәгатькә тиешле мөрәжәгатьне карау өчен «Россия Федерациясе гражданның сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль законда билгеләнгән срокларда язма җавап бирелә.

9. Әлеге статья нигезләмәләрененң гамәлдә булуы карауның бүтән тәртибе «Россия Федерациясе гражданның сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль законда билгеләнгән комиссиягә мөрәжәгатьләргә кагылмый.»;

4) 18 статьяда:

а) 9 өлешне түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«9. Әгәр компетенциясенә комиссия әгъзасын билгеләп кую кәргән орган комиссия әгъзасының вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы карарны 30 көн эчендә, ә сайлаулар билгеләү турында карар рәсми басылып чыккан (бастырылган) көннән алып сайлауларны оештыручы комиссия сайлаулар нәтижәләрен билгеләгәнгә кадәр чорда комиссия әгъзасыннан үз вәкаләтләрен туктату турында шушы комиссиягә язма рәвештә гариза кәргән көннән соң йә аңа үз вәкаләтләрен башкарырга мөмкинлек бирми торган башка нигезләр барлыкка килгән көннән соң 10 көн эчендә кабул итмәсә, әлеге комиссия әгъзасының вәкаләтләрен туктату турындагы карарны составына шушы әгъза кәргән комиссия күрсәтелгән срок тәмамланганның соң өч көн эчендә кабул итә.»;

б) 10 өлештә беренче жөмлөнә түбәндәге редакциядә бәян итәргә: «Сайлаулар билгеләү турында карар рәсми басылып чыккан (бастырылган) көннән алып

сайлауларны оештыручы комиссия сайлаулар нәтижәләрен билгеләнгәнә кадәр чорда компетенциясенә комиссия әгъзасын билгеләп кую кергән орган өлеге статьяның 6 – 6² һәм 8 өләшләрендә күрсәтелгән шартлар булуга бәйле киткән комиссия әгъзасы урынына, аның китү көненнән соң 10 көннән дә соңга калмыйча, өлеге Кодексның 11, 12, 14 – 16 статьяларында каралган таләпләр нигезендә яңасын билгеләп куярга тиеш.», «бер айдан да» сүзләрен «30 көннән дә» сүзләренә алмаштырырга;

в) 16 өләшкә түбәндәге әчтәлекле абзац өстәргә:

«Россия Федерациясе гражданны сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль закон нигезендә өлеге Кодексның 16 статьясындагы 6¹⁻¹ өләшендә күрсәтелгән махсус участок комиссиясе әгъзасына компенсация һәм хезмәт өчен өстәмә түләү (бүләкләү) күләмнәрен һәм тәртибен федераль бюджет акчалары исәбеннән Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе билгели.»;

5) 20 статьяның 2 өләшендә «Россия Федерациясе сенаторлары,» сүзләрен төшереп калдырырга;

б) 66 статьяда:

а) 1 өләштә «сайлауларны оештыручыларны һәм сайлаучыларны өйрәтүгә» сүзләрен «сайлаучыларның хокукый культурасын арттыруга, сайлауларны оештыручыларны һәм сайлау процессында башка катнашучыларны өйрәтүгә» сүзләренә алмаштырырга;

б) түбәндәге әчтәлекле 1¹⁻¹ өләш өстәргә:

«1¹⁻¹. «Россия Федерациясе гражданны сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль закон нигезендә өлеге Кодексның 16 статьясындагы 6¹⁻¹ өләшендә күрсәтелгән махсус участок комиссияләренә вәкаләтләрен тәмин итүгә бәйле чыгымнар федераль бюджет акчалары исәбеннән Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан башкарыла.»;

в) 4 өләшне түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«4. Счетлар ачу һәм алып бару тәртибе, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына сайлауларны әзерләү һәм уздыру, автоматлаштыру чараларын эксплуатацияләү һәм үстерү, сайлаучыларның хокукый культурасын арттыру, сайлауларны оештыручыларны һәм сайлау процессында башка катнашучыларны укыту, комиссияләр эшчәнлеген тәмин итү, федераль дәүләт хакимияте органнарына сайлауларны әзерләүгә һәм уздыруга ярдәм күрсәтү өчен Татарстан Республикасы бюджетыннан, жирле бюджеттан Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясенә, башка комиссияләргә бүлеп бирелгән акчаларның исәбен алып бару, хисап бирү һәм аларны күчерү тәртибе, Россия Федерациясе Үзәк банкының Татарстан Республикасында территориаль учреждениесе белән килештереп, Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан билгеләнә. Акчалар Россия Федерациясе Үзәк банкының исәп-хисап касса хезмәтләре күрсәтүне гамәлгә ашыручы учреждениесендә, ә ул Татарстан Республикасы территориясендә булмаган очракта, «Россия Саклык банкы» гавами

акционер жәмгыяте филиалларында Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе өчен ачыла торган счетка күчерелә. Округ комиссияләренә һәм территория комиссияләренә акчалар күрсәтелгән комиссияләр өчен «Россия Саклык банкы» гавами акционер жәмгыяте филиалларында ачыла торган счетларга күчерелә, аның белән банк счеты шартнамәсендә мондый акчаларның кулланылышын тикшереп торуну гамәлгә ашыру максатларында, Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе югарырак комиссия булып торган очракта, «Россия Саклык банкы» гавами акционер жәмгыяте тарафыннан Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясенә счет буенча операцияләр турында белешмәләр бирүгә күрсәтелгән комиссияләрнең ризалыгы хақында шарт карала.»;

г) түбәндәге эчтәлекле 4¹ өлеш өстәргә:

«4¹. «Россия Федерациясе гражданны сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль закон нигезендә «Россия Саклык банкы» гавами акционер жәмгыяте филиаллары Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясенә, күрсәтелгән кредит оешмалары һәм Россия Федерациясе Үзәк сайлау комиссиясе яисә Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе арасындагы килешүләргә нигезләнеп, түбәнрәк сайлау комиссияләренә ачылган счетлар буенча операцияләр турында белешмәләр тапшыра.»;

7) 69 статьяда:

а) 1 өлешкә түбәндәге эчтәлекле жөмлө өстәргә: «Махсус сайлау счетын шәхсән булмаганда (дистанцион) ачарга мөмкин.»;

б) 3 өлешне түбәндәге редакциядә бөян итәргә:

«3. Татарстан Республикасы дөүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына сайлаулар уздырганда әлегә статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән счетларны ачу, алып бару һәм ябу тәртибе, Россия Федерациясе Үзәк банкының Татарстан Республикасында территориаль учреждениесе белән килештереп, Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе тарафыннан билгеләнә. Күрсәтелгән тәртиптә Татарстан Республикасы дөүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына сайлаулар уздырганда махсус сайлау счетларын шәхсән булмаганда (дистанцион) ачу, алып бару һәм ябуның үзенчәлекләре билгеләнә. Сайлау фондлары акчалары керү һәм бу акчаларны тоту турында, шул исәптән һәр операция буенча, исәбен алып бару һәм хисап бирү тәртибе һәм рәвешләре тиешле сайлау комиссиясе тарафыннан билгеләнә.»;

8) 70 статьяның 12 өлешендә икенче жөмлөнә төшереп калдырырга;

9) 75 статьяның 9 өлешендә «бер төстә эшләнәп» сүзләрен «, бер төстә эшләнәп, бертөрле шриффт белән» сүзләренә алмаштырырга;

10) 76 статьяда:

а) 12 өлешкә түбәндәге эчтәлекле жөмлө өстәргә: «Әгәр сайлаучы бозылганы урынына яңа бюллетень бирүне үтенеп кабат мөрәжәгать итсә, мондый бюллетеньне бирү турында карар участок комиссиясе тарафыннан кабул ителә.»;

б) 17 өлешне түбөндөгө редакциядө бөян итөргө:

«17. Сайлаулар уздырганда электрон тавыш бирү үткөрелергө мөмкин. Электрон тавыш бирү үткөргөндө көгазды өзерлөнгөн бюллетеньнөрне файдаланып тавыш бирү мөмкинлеге тәэмин ителгөн булырга тиеш. «Россия Федерациясе гражданны сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль закон нигезендө Татарстан Республикасы территориясендө электрон тавыш бирү үткөрү турындагы карар Россия Федерациясе Үзөк сайлау комиссиясе тарафыннан яисө аның йөкләмөсе буенча Татарстан Республикасы Үзөк сайлау комиссиясе тарафыннан кабул ителө. Электрон тавыш бирү, сайлаучыларның тавышларын санау, тавыш бирү йомгакларын билгелөү һәм, электрон тавыш бирү йомгакларын исәпкө алып, сайлаулар нәтижәләрен билгелөү тәртибе Россия Федерациясе Үзөк сайлау комиссиясе яисө аның йөкләмөсе буенча Татарстан Республикасы Үзөк сайлау комиссиясе тарафыннан билгелөнө.»;

11) 76² статьяда:

а) түбөндөгө эчтөлекле 10¹ өлеш өстөргө:

«10¹. Татарстан Республикасы территориясендө берьюлы дистанцион рәвештө электрон тавыш бирү һәм электрон тавыш бирү үткөрөлгөн очракта, дистанцион рәвештө электрон тавыш бирү тәртибендө электрон тавыш бирү йомгакларын дистанцион рәвештө электрон тавыш бирү йомгакларында исәпкө алу каралырга мөмкин.»;

б) 13 өлештө дүртенче жөмлөнө төшереп калдырырга;

12) 79 статьяга түбөндөгө эчтөлекле 31³ өлеш өстөргө:

«31³. «Россия Федерациясе гражданны сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» Федераль закон нигезендө тавышларны техник санау чараларыннан, электрон тавыш бирү комплексларыннан, сайлаулар турында мөгълүмат тапшыруның техник системасыннан файдалану тәртибе, күрсәтелгән мөгълүматны, шул исәптән тавыш бирү йомгаклары турында беркетмәләрдөгө техник элементө каналлары буенча тапшырылган мөгълүматны, тапшыру, эшкөртү һәм аннан файдалану тәртибе һәм вакытлары федераль законда, ө федераль закон белән жайга салынмаган өлешендө Россия Федерациясе Үзөк сайлау комиссиясе тарафыннан яисө аның йөкләмөсе буенча Татарстан Республикасы Үзөк сайлау комиссиясе тарафыннан билгелөнө.»;

13) 91 статьяда:

а) түбөндөгө эчтөлекле 2¹ пункт өстөргө:

«2¹) Дөүлөт Советы депутатларын сайлауларны өзерлөүгө һәм үткөрүгө, Россия Федерациясендө сайлау системасын үстерүгө, автоматлаштыру чараларын кертүгө, эксплуатациялөүгө һәм үстерүгө, сайлаучыларның хокукый культурасын арттыруга, сайлауларны оештыручыларны һәм сайлау процессында башка катнашучыларны өйрөтүгө, кирөкле басма продукцияне чыгаруга бөйле чараларны гамәлгө ашыруны тәэмин итө;»;

б) түбөндөгө эчтөлекле 16¹ пункт өстөргө:

«16¹) өлеге Кодексның 16 статьясындагы 6¹⁻¹ өлешендө күрсәтелгән махсус

участок комиссияләренең вәкаләтләрен тәмин итүгә федераль бюджеттан бүлеп бирелгән акчаларны тотуны гамәлгә ашыра;»;

14) 93 статьяның 3 пунктында «һәм уздыруга» сүзләреннән соң «, Россия Федерациясендә сайлау системасын үстерүгә, автоматлаштыру чараларын кертүгә, эксплуатациялүгә һәм үстерүгә, сайлаучыларның хокукый культурасын арттыруга, сайлауларны оештыручыларны һәм сайлау процессында башка катнашучыларны өйрәтүгә» сүзләрен өстәргә;

15) 104 статьяда:

а) 3 өлешне түбәндәге редакциядә бөян итәргә:

«3. Өстәмә сайлаулар, әлеге статьяның 4 өлешендә каралган очрактан тыш, Дәүләт Советы депутатларын төп сайлауларны уздыру елына кадәрге елда, шулай ук күрсәтелгән сайлауларны уздыру елында билгеләнми һәм уздырылмый.»;

б) 4 өлештә «ә өстәмә сайлаулар уздыру әлеге статьяның 3 өлеше нигезендә каралмаган булса, әлеге Кодексның 6 статьясындагы 3 өлешендә билгеләнгән вакытларда уздырыла торган яңа төп сайлаулар билгеләнә» сүзләрен «Дәүләт Советы депутатларын төп сайлауларны уздыру елына кадәрге елда, мондый вәкаләтләргә вакытыннан алда туктату көненнән башлап дүрт айдан соңга калмыйча, өстәмә сайлаулар уздырыла, ә Дәүләт Советы депутатларын өстәмә сайлаулар уздыру елында Дәүләт Советы депутатларын яңа төп сайлаулар билгеләнә, алар әлеге Кодексның 6 статьясындагы 3 өлешендә билгеләнгән срокларда уздырыла» сүзләренә алмаштырырга;

16) 104⁸ статьяда:

а) түбәндәге эчтәлекле 2¹ пункт өстәргә:

«2¹) Татарстан Республикасы Рәисен сайлауларны эзерлүгә һәм уздыруга, Россия Федерациясендә сайлау системасын үстерүгә, автоматлаштыру чараларын кертүгә, эксплуатациялүгә һәм үстерүгә, сайлаучыларның хокукый культурасын арттыруга, сайлауларны оештыручыларны һәм сайлау процессында башка катнашучыларны өйрәтүгә, кирәкле басма продукцияне чыгаруга бәйле чараларны гамәлгә ашыруны тәмин итә;»;

б) түбәндәге эчтәлекле 14¹ пункт өстәргә:

«14¹) әлеге Кодексның 16 статьясындагы 6¹⁻¹ өлешендә күрсәтелгән махсус участок комиссияләренең вәкаләтләрен тәмин итүгә федераль бюджеттан бүлеп бирелгән акчаларны тотуны гамәлгә ашыра;»;

17) 104⁹ статьяның 3 пунктында «һәм уздыруга» сүзләреннән соң «, Россия Федерациясендә сайлау системасын үстерүгә, автоматлаштыру чараларын кертүгә, эксплуатациялүгә һәм үстерүгә, сайлаучыларның хокукый культурасын арттыруга, сайлауларны оештыручыларны һәм сайлау процессында башка катнашучыларны өйрәтүгә» сүзләрен өстәргә;

18) 123 статьяда:

а) 3 өлешне түбәндәге редакциядә бөян итәргә:

«3. Өстәмә сайлаулар, әлеге статьяның 4 өлешендә каралган очрактан тыш, муниципаль берәмлекнең вәкаләтле органы депутатларын, муниципаль берәмлекнең сайланулы органы әгъзаларын төп сайлауларны уздыру елына кадәрге елда, шулай ук күрсәтелгән сайлауларны уздыру елында билгеләнми һәм уздырылмый.»;

б) 4 өлештә «ә өстәмә сайлаулар уздыру әлеге статьяның 3 өлеше нигезендә каралмаган булса, яңа төп сайлаулар билгеләнә, алар әлеге Кодексның 6 статьясындагы 3 өлешендә билгеләнгән вакытларда уздырыла» сүзләрен «муниципаль берәмлекнең вәкиллеке органы депутатларын, муниципаль берәмлекнең сайланулы органы әгъзаларын төп сайлауларны уздыру елына кадәрге елда, мондый вәкаләтләрне вакытыннан алда туктату көненнән башлап дүрт айдан соңга калмыйча, өстәмә сайлаулар уздырыла, ә муниципаль берәмлекнең күрсәтелгән органы депутатларын, муниципаль берәмлекнең сайланулы органы әгъзаларын төп сайлаулар уздыру елында муниципаль берәмлекнең вәкиллеке органы депутатларын, муниципаль берәмлекнең сайланулы органы әгъзаларын яңа төп сайлаулар билгеләнә, алар әлеге Кодексның 6 статьясындагы 3 өлешендә билгеләнгән срокларда уздырыла» сүзләренә алмаштырырга.

4 статья

1. Әлеге Закон рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.

2. «Татарстан Республикасы референдумы турында» 2003 елның 9 августындагы 33-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 44 статьясындагы 9 һәм 10 пунктлары (әлеге Закон редакциясендә), «Жирле референдум турында» 2004 елның 24 мартындагы 23-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы 9 һәм 11 пунктлары (әлеге Закон редакциясендә), Татарстан Республикасы Сайлау кодексының 69 статьясындагы 1 һәм 3 өлешләре (әлеге Закон редакциясендә) нигезләмәләре, «Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 2025 елның 23 маендагы 115-ФЗ номерлы Федераль законның 6 статьясындагы 5 өлешендә күрсәтелгән очрактан тыш, 2026 елның 1 гыйнварыннан соң билгеләнгән сайлаулар, референдумнар уздыруга бәйле барлыкка килгән хокук мөнәсәбәтләренә карата кулланыла.

3. «Татарстан Республикасы референдумы турында» 2003 елның 9 августындагы 33-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 50 статьясы (әлеге Закон редакциясендә), «Жирле референдум турында» 2004 елның 24 мартындагы 23-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 52 статьясы (әлеге Закон редакциясендә), Татарстан Республикасы Сайлау кодексының 76 статьясы (әлеге Закон редакциясендә) нигезләмәләре 2026 елның 1 гыйнварыннан соң билгеләнгән сайлаулар, референдумнар уздыруга бәйле барлыкка килгән хокук мөнәсәбәтләренә карата кулланыла.

Татарстан Республикасы ГОМУМИ
Рәисе БҮЛЕК
Казан, Кремль
2025 ел, 15 ноябрь
№ 80-ТРЗ

Р.Н. Миңнеханов